

[Elgaard.]

ikke kan ske uden hjemmel i gældende lov, og at en person, der administrativt er berøvet sin frihed, skal kunne få sin sag indbragt for en domstol ved fremsættelse af begæring herom.

Når der har været talt om en revision af grundloven og særlig af frihedsparagrafferne, har bestemmelsen om den frie og lige adgang til erhverv næsten altid været i søgelyset. Årsagen hertil er ikke den, at paragraffens ordlyd og oprindelige mening i og for sig er uklar, tværtimod. Det er den forskellige fortolkning, der har været det standende stridsspørgsmål, og det består endnu. Det er ikke lykkedes i kommissionen at opnå enighed om en mere klarlæggende udformning. Der er ingen tvivl om, at de faglige organisationer i økonomisk henseende igennem årene har haft stor betydning for deres medlemmer. Det anerkender vi, men på den anden side mener vi, at den betydning, de faglige organisationer har, er tilstrækkelig til, at de må kunne baseres på frivilligt medlemskab, og at medlemsskabet i alle tilfælde ikke må tilknyttes en forpligtelse til at støtte bestemte politiske partier, hverken økonomisk eller ideologisk. Det kan ikke være nogen faglig opgave, at f. eks. Kvindeligt dansk Arbejderforbund på samtlige medlemmers vegne udtaler sig om, hvordan en kommende svangerskabslovgivning skal udformes. Jeg har den tro på danske medborgeres retsbevidsthed, at hvis den slags eksempler bliver hyppige, vil udviklingen af sig selv føre med sig, at paragraffen om arbejds- og erhvervsfrihed fortolkes, som den oprindeligt er tænkt fortolket. For at man ikke skal opfatte mine ord som ensidigt vendt mod bestemte grupper af medborgere, vil jeg tilføje, at det må være enhver faglig organisations hovedopgave at varetage medlemmernes faglige interesser. At organisationerne også skal blande sig i ufaglige politiske spørgsmål, kan ikke være meningen.

Fra visse sider er der på forhånd lagt større vægt på ordene i tilføjelsen til § 76, end det fremgår af tekst og bemærkninger. Der står i paragraffen, at

„til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrygger hans tilværelse“.

Indholdet af paragraffen er overensstemmende med, hvad der står i De Forenede Nationers pagt om menneskerettighederne og i andre mellemfolkelige overenskomster, og den siger i virkeligheden ikke andet eller mere, end hvad enhver regering vil tilstræbe. Det er da et selvfølgeligt mål at søge opnået den størst mulige og varige beskæftigelse. Det er alle enige om. Ad hvilke veje man skal nå målet er så et andet spørgsmål. Venstre for sit vedkommende tror på, at der kan skabes en større og varigere beskæftigelse i et liberalt styret end i et socialistisk samfund. At kommunisterne, der som mål har den totalitære socialistiske stat, har ønsket en hel anden udformning af paragraffen, kan ikke forbavse nogen. Det bekræfter kun den fortolkning, kommissionen er blevet enig om.

Et af de første emner, forfatningskommissionen tog op til behandling efter den sidste rekonstruktion, var fastsættelsen af valgretsaldere. Den 35 års valgret til landstinget var intet problem for de enkelte partier — det var valgretsaldere til folketinget, der var forskellige meninger om. På forhånd var der i folketinget et flertal for 21 år. Jeg bemærkede, at det ærede medlem hr. Hans Hedtoft medregnede statsministeren i dette flertal. Han kunne med samme begrundelse have taget også mig med. Venstre modsatte sig, at der blev fastsat et bestemt tal i forfatningsforslaget, inden vælgerne var spurgt.

Den løsning, man derefter nåede frem til, nedfældedes i følgende tre punkter:

1) Valgretsaldere skal fremtidig være ens til rigsdagen, de kommunale råd og menighedsråd.

2) Valgretsaldere fastsættes til enten 23 år eller 21 år i henhold til en samtidig med grundlovsafstemningen afholdt folkeafstemning. Folkeafstemningens resultat opgøres som en ren flertalsafstemning, således at det alternativ, som har fået flest stemmer, dermed er vedtaget. Ved afstemningen om